

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

BANK ISHI VA TO'LOV TIZIMI XAVFSIZLIGI
FANINING

SILLABUSI

Bilim sohasi:	400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410 000 – Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi:	60310400 – Iqtisodiy xavfsizlik

Modul / FAN SILLABUSI
Iqtisodiyot fakulteti
60310400 – Iqtisodiy xavfsizlik
ta'lim yo'nalishi

Fan nomi:	Bank ishi va to'lov tizimi xavfsizligi
Fan turi:	Tanlov
Fan kodi:	BANKSE24
Yil:	3
Semestr:	6
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	30
Amaliy mashg'ulotlar	30
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	60
Kredit miqdori:	
Baholash shakli:	test
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)

O'zbekiston iqtisodiyotini boshqarishda bank va moliya tizimining tutgan o'rni beqiyosdir. Xo'jaliklar o'rtasidagi o'zaro naqd pulsiz hisob-kitoblari banklar orqali amalga oshiriladi. Banklar tomonidan bu jarayonni tezlashtirish masalalari esa iqtisodiyotning rivojlanishiga ijobiy ta'sir qiladi.

O'z navbatida, biznes va boshqaruv faoliyatida ish yuritadigan mutaxassislar alohida talablar qo'yilganligi sababli, ushbu fan nazariy va amaliy fan hisoblanib, iqtisodiyotimizga malakali kadrlarni etkazib berishda muhim rol o'ynaydi.

Fanning vazifasi – talabalarga bank haqida dastlabki tushunchalarga ega bo'lish, tijorat banklarining vazifalari va operatsiyalari mohiyatini o'rgatish, tijorat banklarining faoliyati bilan tanishishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

1.	Iqtisodiyot nazariyasi (ECONOM18)
2.	Makroiqtisodiyot (MACROE16)

3. Statistika (STATIS16)

Ta'lim natijalari (TN)

Bilimlar jihatidan:

TN1	Pulning paydo bo'lishi, shakllari, nazariyalari bilan tanishish;
TN2	Kredit tizimi barqarorligini ta'minlash va o'zbekiston Respublikasi bank tizimini tashkil etish bo'yicha ko'nikmalarni egallash;
TN3	Markaziy bank va uning funksiyalari;
TN4	To'lov tizimlari haqida tushunchaga ega bo'lish;
Ko'nikma jihatidan:	
TN5	Kredit turlari va shakllarini farqlash kerak;
TN6	Tijorat banklarining faol operatsiyalari va daromadlari xavfini baholashni aniqlash qobiliyatiga ega bo'lish;
TN7	Banklarning kelib chiqishi va bank tizimini istiqbolsiz va bankrot bo'lish sabablari Bank strategiyasini tanlash tamoyillari. Banklar istiqbolsiz va bankrot bo'lish sabablari o'rganilib qarshi choralar ishlab chiqiladi;
TN8	Bank xavfsizligining maqsadi va vazifalari, bank xavfsizligiga ta'sir qiluvchi xatarlar, bank xavfsizligi obyektlari.

Fan mazmuni

Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M) -semester

	Bank ishi va to'lov tizimi xavfsizligi fanining maqsadi va vazifalari	Ajratilgan soat
M1	Bank ishi va to'lov tizimi xavfsizligi fanining maqsadi va vazifalari	2
M2	Pulning paydo bo'lishi, zarurligi va funksiyalari	2
M3	Pul aylanmasi va uning tarkibi, Pul massasi va pul agregatlari	2
M4	Banklarning kelib chiqishi va bank tizimi	2
M5	Markaziy bank va uning funksiyalari	2
M6	Tijorat banklari, ularning funksiyalari va operatsiyalari	2
M7	Kreditning zarurligi, funksiyalari, turlari va shakllari	2
M8	Hisob – kitob va to'lov tizimini tashkil qilishning nazariy asoslari	2
M9	To'lov tizimi va uning strukturalari	2
M10	To'lov tizimi operatorlari va to'lov tashkilotlari faoliyatini litsenziyalash tartibi	2
M11	Elektron to'lov tizimi tashkil qilinishi, rivojlanishi va zamonaviy holati	2
M12	Bank xavfsizligining maqsadi va vazifalari	2
M13	Bank xavfsizligiga ta'sir qiluvchi xatar shakllari	2
M14	Bank xavfsizligi obyektlari	2
M15	Bank xavfsizligini ta'minlashning huquqiy asoslari	2
	Jami	30 soat

Fan mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A) -semester		Ajratilgan soat
A1	Bank ishi va to'lov tizimi xavfsizligi fanining maqsadi va vazifalari	2
A2	Pulning paydo bo'lishi, zarurligi va funksiyalari	2
A3	Pul aylanmasi va uning tarkibi, pul massasi va pul agregatlari	2
A4	Banklarning kelib chiqishi va bank tizimi	2
A5	Markaziy bank va uning funksiyalari	2
A6	Tijorat banklari, ularning funksiyalari va operatsiyalari	2
A7	Kreditning zarurligi, funksiyalari, turlari va shakllari	2
A8	Hisob – kitob va to'lov tizimini tashkil qilishning nazariy asoslari	2
A9	To'lov tizimi va uning strukturasi	2
A10	To'lov tizimi operatorlari va to'lov tashkilotlari faoliyatini litsenziyalash tartibi	2
A11	Elektron to'lov tizimi tashkil qilinishi, rivojlanishi va zamonaviy holati	2
A12	Bank xavfsizligining maqsadi va vazifalari	2
A13	Bank xavfsizligiga ta'sir qiluvchi xatar shakllari	2
A14	Bank xavfsizligi obyektlari	2
A15	Bank xavfsizligini ta'minlashning huquqiy asoslari	2
Jami		30 soat

Mustaqil ta'lim (MT)		
1	Pulning mohiyati	4
2	Pulning o'ziga xos xususiyatlari	4
3	Pul umumiy ekvivalent sifatida	4
4	Pul shakllari va turlarining evolyutsiyasi	4
5	Pulning paydo bo'lishi, zarurligi va funksiyalari	4
6	Pul aylanmasi va uning tarkibi	4
7	Pul massasi va pul agregatlari	4
8	Banklarning kelib chiqishi va bank tizimi	4
9	Markaziy bank va uning funksiyalari	4
10	Tijorat banklari va ularning funksiyalari	2
11	Tijorat banklarining operatsiyalari	2
12	Bank xavfsizligining maqsadi va vazifalari	2
13	Hisob – kitob va to'lov tizimini tashkil qilishning nazariy asoslari	2
14	Bank xavfsizligiga ta'sir qiluvchi xatar shakllari	2
15	Bank xavfsizligi obyektlari	2
16	Banklarda depozit operatsiyalari hisobi	2
17	Bank xavfsizligini ta'minlashning huquqiy asoslari	2

18	To'lov tizimi va uning strukturasi	2
19	To'lov tizimi operatorlari	2
20	To'lov tashkilotlari faoliyatini litsenziyalash tartibi	2
21	Elektron to'lov tizimi tashkil qilinishi, rivojlanishi va zamonaviy holati	2
Jami		60 soat

Asosiy adabiyotlar	
1.	X.U.Raximova, I.F.Sayfiddinov "To'lov tizimi va bank xavfsizligi". Toshkent "Iqtisod – moliya" 2020 y.
2.	Abdullayeva Sh.Z. Azizov U.O'. Bank ishi Darslik I-qism- T.: "Iqtisod- Moliya" 2019 y. 732 b.
3.	Omonov A.A., Qoraliyev T.M., "Pul va Banklar" darslik. T.: "Iqtisod- Moliya" 2019 y. 461 b.
4.	Abdullayeva Sh.Z. "Xalqaro valyuta- kredit munosabatlari". Darslik. - T.: "Iqtisod-Moliya", 2006. - 576 b.
5.	Наврузова К., Аллаберганов Р. Бухгалтерский учёт в банках: Учебник - Т.: «Иктисод-Молия», 2017. -312 с
6.	Omonov A.A., Qoraliyev T.M "Pul va banklar" darslik. T.: - "IQTISOD- MOLIIYA", 2019 y. – 461 b.
7.	Umarov Z.A. Banklarda buxgalteriya hisobi / darslik – T.: «IQTISOD- MOLIIYA», 2021 – 580 b.

Qo'shimcha adabiyotlar

1.	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017. - 488 b.
2.	Omonov A.A., Qoraliyev T.M. "Pul, kredit va banklar" Darslik. - T.: IQTISOD-MOLIIYA-2017 y. – 288 b.
3.	Tog'ayev S.S "Bank ishi" Uslubiy qo'llanma. SamISI. Samarqand 2018 y 305 b.

Talabanning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritga olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;

- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konseptga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- ftarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa.

b) 4 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konseptga puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

c) 3 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan xaqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

d) quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.	
0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho,	
70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho	

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Mualliflar:	Abduraxmanov A.S. – SamISI, "Bank ishi" kafedrasida assistenti
E – mail:	abduraxmanovalimardon25@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

Taqrizchilar:	Xaydarov Z.SH. "Ipak yo'li" AITB "Umar" mintaqaviy filiali boshqaruvchisi o'rinbosari Niyozov Z.D. SamISI, "Bank ishi" kafedrasida dotsenti
----------------------	---

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ 5-14-17)

Mazkur Sillabus "Bank ishi" kafedrasining 2024 yil avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy bo'limi boshlig'i: Shodmonov I.E.

Fakultet dekani: Islomov Sh.M.

Kafedra mudiri: Karimova A.M

Tuzuvchi: Abduraxmanov A.S.